

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2015 сыл
От ыйын
22 күнэ
Сэрэдэ
№(10318)

12+

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

БЭҔЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын
мунһабыттан
бэлиэтээһиннэр

Роспотребнадзор иһитин-нэрбитинэн, сальмонеллеһунан 4 оҕо ыалдыбыт. Биричинэтэ барылаан куурусса сыммытыттан буолуон сөп. Бары биир бириэмэҕэ ыалдыбыттар. Ус киһи ыкка ытыттарбыт. Икки ыт хаһаайыннааҕа биллибит, биир быһаарыллыбатах. Биир абитуриент сэлликтээҕэ быһаарыллыбыт.

Баһаары утары сулуоспа Нам улууһунааҕы этэрээтигэр үөрэх буолан ааспыт. Манна бары сыһыарыллыбыт тэрилтэлэр көхтөөхтүк кыттан, тэрээһин үчүгэйинэн сыаналаммыт. 1 Хомуустаахха ойуур баһаара тахса сылдыбыт, онуоха ойуур хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ бэйэлэрин күүстэринэн түргэнник умулларбыттар.

Ааспыт нэдиэлэҕэ Таастаах нэһилиэгэр улуустааҕы «Күүлэй — 2015» күрэхтэһии буолан ааспыт. Күрэхтэһии СР спордун ветерана, Таастаах нэһилиэгин олохтооҕо Родион Никитин 60 сааһын туолуугар анаммыт. 7 эр киһи, 3 дьахтар кыттыбытыттан, Үөдөйтэн Зырянов Леонид, Хатын-Арыыттан Эверстова Екатерина бастаах миэстэлэри ылбыттар. Атырдыах ыйын сагата Таатта Черкөөфөр республикатааҕы күүлэй ытыллара былаанналар. Манна эр дьон, дьахталлар, оҕолор кытталлара биллэр. Окко улуус былаана 37071 тн, билингитэ 4,6% от оттоммут. Сиилэскэ 800, сенажка 600 тн былаан ылыллыбыт.

Улуус кылаабынай быраана Л.А. Слепцов иһитиннэрбитинэн, ааспыт нэдиэлэ бүтүүтэ «Здоровое сердце Якутии» дьон акция ытыллыбыт. Манна Дьоккуускай уонна бэйэбит быраастарбыт анал аппараттарынан нэһилиэнньэ сүрэҕин уонна хаан баттааһынын бэрэбиэркэлээбиттэр. 100-тэн тахса киһи кэлэн көрдөрүмүт. Кэрэхсэбиллээҕэ, эдэр уонна орто саастаах дьон элбэх. Онон нэһилиэнньэ сүрүн араҕата бэйэтин доруобуйатыгар болгомотолоохтук сыһыаннаһар буолбута биллибит. Акция түмүгүнэн, улуустааҕы киин балыһа икки аппараты илдэ хаалбыт. Мантан биридэстэрэ поликлиникаҕа көрдүөргө дьон-сэргэ хаанын баттааһынын кээмэйдэнэригэр анаан туруоҕа, иккиһэ сүрэх туругун бэрэбиэркэлиир саҕа аппарат. Сэллигинэн ыалдыгы былырынын сыл түмүгүнэн 11 эбит буоллаҕына, быйыл бүгүнгү күн туругунан 12-гэ тэннэспит.

Улуус баһылыга А.П. Атласов уонна «Намкомунтеплонерго» директора Н.В. Игнатьев ОДКХ-ға салаатынан Москваҕа барбыттар.

Ааспыт нэдиэлэҕэ «Якутия» хаһыат кэлэн сурутуу бопкуру-остарыгар кэпсэтии ыыппыт, биригэ үлэлииргэ сөбүлөһии түһэрсиллибит.

Бэлиэтэннэ
Л. НОГОВИЦЫНА

Оттоохун — 2015

Ааспыт нэдиэлэ чэппиэригэр, от ыйын 16 күнүгэр, улууспут «Главтехнадзорун» кылаабынай инспектора Николай Электроневич Дьячковский кытта, кини УАЗ дьон тимир көлөтүгэр хатаастан, Хатын-Арыы нэһилиэгэр тийэн Өлүөнэ эбэбит кытылынааҕы ходоһалары кэрийэн оттоон үлүмнэһэ сылдыар дьону-сэргэни көрүстүбүт.

Уу түһэн, хомолору туоратар буолан, «абаһыларбыт» оту-маһы кэрийинэрэр туһунан мунһахтыыр «майдааннара» бүтэн дьон үксэ, дьэ, окко киирэн эрэр эбит.

Кыһыл Дэриэбинэттэн, Аппааньттан оттооччулар бөтүн-нэрдээҕэр элбэхтэр. Сорохтор ол-бу «сокуону» тутуспака, туорааһына суох сирдэргэ эрдэ киирэн оттоохтарын ажалан биэрэрдии эрэннэрибит сэлэ-эркэлэрин эрдэ аралбакалар тардыллыбыттар. Биһиги тийиэхпит эрэ иннинээҕи күн сэлэ-эркэ кэлбит. Ол эрээри сорох төлөөбүт дьон онтон да маппыттар. Хойутааһыҥна бу эмиз төрүөт буолбут курдук.

Көрдөххө да, отчуттар да этэллэринэн, ходоһалар үүнүүлэрэ, ордук кырдалларга, былырынынгытааҕар мөлгөх эбит. Онон эбии нэһиликтэр быыс бүтэйдэрин өрөмүөнүү, саба сатыллар эбит да онтон-мантан кэлэр балыксыттар, күүлэйдиттэр, сүөһүлээх сорох дьон талбыт сирдэринэн бүтэи алдытан биэрэннэр, ааннары аһаҕас хаалларалларынан чугас эргиннээҕи ходоһалары сылгы,

«Оо, үчүгэйинэн ОХСУЛЛУБУТ ОТ СЫТА...»

ынах тэпсибит, кирибит. Биһиги ходоһаны тэпсэ сылдыар хас да сылгы үөрэ сылдыарын илэ харахпытын көрдүбүт.

Киһи барыта окко хойутаан кирибэт. Кыһыл Дэриэбинэ сиригэр кимнээх эрэ, биллэн турар, дьаһаллаах, үтүө үлэһит дьон хайы-үйэ икки оту кэби-спиттэр. Хас да ыал учаастактары охсон нэлэһипиттэр. Киэҥ ходоһа онон-манан отчуттар киирэн охсо, оҕустара, мунһа, бутулуу сылдыалларыгар түбэстибит.

Кыһыл Дэриэбинэ олохтоохторо Маргарита Захаровна, Николай Иванович Николаевтар оҕолорун, сиэннэрин, хос сиэннэрин кытта быйыл 15-һиэ буо-

лан олус көхтөөхтүк оттуу сылдыаллар. «Бу сорохторбут эрэ. Мунһахпытына икки бүк элбибит», - дэһэллэр. Сыл ахсын күргүмүнэн тахсан оттуулар, сиэннэрин үлэҕэ уһуйаллар эбит.

Бу быһаарылаах, былдыа-һыктаах кэмгэ кырдыабаастар, нэһилик салайааччылары тус бэйэлэринэн, үлэлэрин быыһыгар, дьонго холобор буолан оттуу сылдыалларын сэргэтибит. Онооҕор Партизан курдук сиртэн бары убаастыыр убайбыт Н.Н. Байшев кэлэн тракторунан ходоһаны охсо сылдыара. Бөтүн Ытык киһитэ В.Н. Макаров атаһынан ахтылланнаах ходоһатыгар киирэн үөрэ-көтө оттуу сылдыарын көрүстүбүт.

Күн эрэ турдар, үлэлэрин аһы-аһа хонугунан үмүрүтэр санаалаахтар.

Николай Электроневич техникаахтары көрсөн, трактордар туруктарын көрдө, техникескэй көрүүнү барбыттарын, техниканы ытар көңүллээхтэрин бэрэбиэркэлээтэ. Сорохторго сэрэтии, сүбэ-ама биэртэлээтэ.

Хойутаан да буоллар, дьон окко сыһа кириэнэр ходоһаларбыт охсуллубут от сытынан дьыргыдылар. Сүргэ көтөбүл-лэр, үлэ күөстүү оргуйар күрүлэс күргүөм күннэр үүннүлэр. Сайынны биир күн дьылы аһатарын умнумоҕун.

И. ИВАНОВ

Дьэ кэргэн — дойду тирэҕэ

ДЬОЛЛООХ ДЬИЭ КЭРГЭН

«От ыйын 8 күнүгэр Дьэ кэргэн күнүгэр биһиги түөлбө-бит дьонун, саамай актыбынай ыала Татьяна Андреевна, Николай Федорович Гурьевтар Дьоккуускай В.И. Ленин болуос-сатыгар үөрүүлээх быһыыга-майгыга киэҥ Россия «Любовь и верность» дьон мэтээлин туттулар.

Кинилэр биригэ эйэлээхтик-иллээхтик олобуттара 53 сыл буолла. Бу бырааһынныкка республика 15 ыалыгар манньк

мэтээл тигистэ», - дьон улуус киинин 2 №-дээх «Саһарҕа» түөлбө салайааччыта В.В. Прокопьева үөрэ-көтө кэпсээтэ.

Үтүө-мааны, дьонун, иллээх-эйэлээх дьэ кэргэн күн күбэй ийэлэрин, эбэлэрин Татьяна Андреевнаны уонна аҕалаатар аҕаларын, тапталлаах эһэлэрин Николай Федоровичи үрдүк наҕараадаларынан истинник эбэрдэ-лиибит.

Сиян БОЛДУУ

Хааччыы хайдаһый?

II Хомуустаах былыр колхоз-совхоз саҕаттан үтүө үлэһит дьоннооһунан, туруоруммут сы-алларын хайаан да толорон тэй-эр үгэстээгинэн улууһун иһигэр киэҥник биллибит нэһилик. Ол курдук оҕуруот аһын баста-кынан ыһан, онтон туруктаах үүнүүнү үүннэрэн, сахалар да дьобурдаахтарын дакаастаа-быттар, республикаҕа билли-биттэрэ. Аҕа саастаах ол көлүөнэ дьон, ол үтүө холобурдара таах хаалбатах, эдэрдэргэ бэрилли-бит. Ону билигин ОДКХ үлэти-гэр көрүөххэ сөп.

Хатас нэһилиэгин (II Хому-стааҕы сороҕор инник ааттыыл-лар) коммунальщиктара тэрилтэ иһигэр үчүгэй үлэлээхтэр ахса-аннарыгар сылдыаллар. Старшай Жирков Дмитрий Афанасьевич үлэлээбитин устата биридэ да ол таһымы алын кэрдиискэ түһэрэ илик. Учаастак төһө да быта-рыйан олордор, хочолунайда-ра төһө да элбээтэр, сөптөөхтүк сүннүүн буллара, дьаһайан олодор. Онон Никитин Дмитрий

УЧАСТАК ТӨҺҮҮ КИҤИТЭ

Дмитриевич курдук бэйэтин үлэ-тин толору баһылаабыт, бэйэтин үлэтигэр бэриниллээх киһи баа-ра сүрүн оруолу ооньуур. Кини

бэйэтин үлэһитинэн, сүрэҕинэн инники эппит өбүгэлэриттэн бэриһиннэрибитэ чуолкай. Төрөппүт аҕата Никитин Дми-трий Алексеевич уруккута кол-хоз председателэ, өр сылларга ыарахан дьылларга нэһилиэ-гин дьонун улаханник абыраа-быт киһи. Ону махтаммыт дьон көлүнөттөн көлүөнэҕэ кэпсэл онорон тиэрпиттэрэ биһиэхэ тий-ийэн кэлбит.

Аны билигин Дмитрий Дми-триевичтигэр төннүөххэ. Ки-ни уопсайа 42 сыл суоппарынан үлэлээбит, онтон 16 сыл ком-мунальнай хаһаайыстыбаҕа. Бу үлэлээбит 16 сылыгар хан-на да улартыбакка, «Водовоз» массыынаҕа туох баар дьобурун ууран үлэлиир. Ыраах учаастак-ка «Вода» массыына хайдах кур-дук улахан султалааһын киһи барыта өйдүүрү буолуо. Биир күн тохтото да, бүтүн 8 хочолунай уута суох хаалар. Туох баар соци-альной объекттар бары тонор кутталга киирэргэ тийэллэр.

Аны атын хантан да көмө кэл-бэт. Күһүн-саас өрүс мэхэйдир. Ол иһин Дмитрий Дмитриевич үлэтэ олус эппиэтинэстээгин өйдөөн, бэйэтэ да эппиэтинэ-стээх киһи буолан, үлэтигэр чи-һинэйдик сыһыаннаһар. Инньэ-гынан, бу үлэлээбит 16 сылыгар (1998 сылтан) биир да үлэтигэр доҕолонноһуну таһаарбакка үлэлээн кэллэ. Уопуска кэмигэр эдэрдэр солбуйдахтарына, мас-сынатын үлтү сүүрдүөхтэрэ дьон, ситэри сыһыаммакка, үлэ-тигэр харбылаһар.

Төһө да алта уон сааһыгар сырыттар, билигин да сааһыгар бэриимэттик үлэлиир. Бэйэтин үлэтинэн төрөөбүт учаастагын, ону аһан улууһун ОДКХ-тын аатырда, кинилэр кыайылы-рыгар күөс-көмө буола сылдыар. Эдэрдэргэ тыыннаах холобор буолар.

А. КОБЯКОВ,
пресс-киин салайааччыта
Хаартыскаҕа: Д.Д. Никитин

2015 сыл — Россияда Литература сыла

Олонго дойдута — мин Тааттам Онуохай тойуга — мин Тааттам Күөрөгэй ырыата — мин Тааттам Тапталлаах мин дойдум, күөх Тааттам.

Быйылгы Литература сылыгар Ытык-Күөл И. Аргунов аатынан киин библиотеката «Таатта Ытык сирдэринэн литературнай туризм» диэн бырайыагы суруйан Ил Дархан гранын ылан кизг хабааннаах үлэни ытан эрэр. Бу бырайыак бастагы «харагаччыларынан» биһиги, Нам улуунун библиотекара, буоллубут. Ол курдук, бэс ыйын 24-25-26 күннэригэр илбистээх тыллаах суруйааччыларбыт, киэн туттар улуу дьоммут төрөөбүт-үөскээбит Таатта ытык-бэлиэ сирдэрин илэрахпытынан көрөн, кинилэр сүүрбүт-көспүт кырдалларын

Слепцов — Ойуунускай аатырбыт айымньытынан, «Дьулдуруйар Ньургун Боотур» олонхотун бухатыр ата — Дьулусхан саха норуотун героической эпоһын сүдү пааматынньыга буолан турарын, Халамнаайы күөл таһыгар инники олоһор сырдык ыраалаах «Куйуурдуу турар оҕо», «Мөккүөр» остуруйа көтөрдөрүн, Тохтообт алааска тийиэн «Ойуун» пааматынньыктарын сөҕө-махтайа көрдүбүт. Салгы айаннаан Д.К. Сивцев — Суорун Омоллоон төрөөбүт сиригэр Ойуун күөлүгэр тийиэн суруйааччы көмүс уңуоҕа харыйлыбыт часовнятыгар тохтоон, сүгүрүйэн аастыбыт.

Былатыан Ойуунускай төрөөбүт төрүт Дэлбэрийбит алааһыгар сылдьан оҕо сааһа аасыт балаҕаныгар ыалдыттаатыбыт, суруйааччы «Бу-

диэн бачымы бигэргэтэн, бу сибээһи салгыах буолан истинник тарҕастыбыт.

Таатталар улуу дьонноругар аналлаах өйдөбүннүк сирдэрэ, пааматынньыктар элбэҕин сөхтүбүт уонна олус үчүгэйди көрүллэ-харайылла турарынан астынныбыт, махтана санаатыбыт, тулалыыр эйгэни харыстааһынна, эдэр ыччаты төрөөбүт түөлбөтинэн, үөскээбит сиринэн киэн туттуу тыһыгар иитэллэрин кэрэхсээтибит. Манна даҕатан эттэххэ, Тааттаттан төрүттээх талааннаах скульптордар, Нам күтүөттэрэ Николай Огонеров, Ильян Павлов үгүс

ЫТЫК ТААТТАҒА ЛИТЕРАТУРНАЙ ТУРИЗМ

устун дуоһуяа хааман, истибэтэхпитин истэн, билбэтэхпитин билэн астынан кэллибит.

Бастагы күн литературнай туризм кыттыылаахтарын Таатта улуунун культураҕа управлениетын начальнига А.П. Лопатин, И. Аргунов аатынан киин библиотека коллектива П.А. Ойуунускай скверигэр уруйдуу, ырыа-тойук эҕэрдэлээх көрүстүлэр, үс күннээх айаммыт программатын билиһиннэрдилэр. Бу күн Улуу Кыайыы ырыаһыта — М.И. Кузьмин — Макар Хара, киин олоһун аргыһа, Россия уонна Саха республикатын народнай артыыската А.И. Егорова, Россия үтүөлээх, Саха народнай артыыската Д.Д. Слепцова 100 сыллаах үбүлүйдэригэр аһаҕастык, Макар Хара бэйэтэ туйарыһыны «Унаарыйар Уолбатын» ыһааҕар ыалдыттаатыбыт.

Иккис күммүтүгэр Таатта улуунун бочуоттаах олохтооҕо Е.Д. Будикин саха дьахталларыттан биэр бастагы үөрэхтээх, олонхоһут, поэт М.Н. Андросова-Ионова, «Дьуонап хотунун» төрөөбүт Иитимээһи алааһыгар сирдээн илдьэн бэрт дыккити интэриэһинэй сэхэниин сэргээн иһиттибит. Евсей Давыдович идэтинэн ветеринар, бэйэтэ ааҕан, чинчийэн төрөөбүт улуунун историятын, чулуу дьоннорун тустарынан элбэҕи билэрэ биһигини сөхтөрдө. Улуус киинигэр, Ытык-Күөлгө, сахабыт өркөн өйүн, самныбат санаатын, сырдык ыратын бэйэлэригэр ингэриммит уһулдучулаах улуу дьоммутугар А.Е. Кулаковскай-Өксөкүлээх Өлөксөйгө, А.И. Софронов — Алампа, Н.Д. Нестроевка, П.А. Ойуунускайга аһаҕастык тааттатааҕы народнай театр баараҕай ураҕайыгар сырыттыбыт. Суорун Омоллоон тэрийбит 39 га ионнээх Хадаайы алааһыгар «Таатта» литературнай-художественнай музей-заповеднига тийиэн музей үлэһитэ М.Н. Тулааһынаба кэпсэниин сийилии иһиттибит.

Үһүс күммүтүгэр модун талааннаах суруйааччыбыт П.А.

Таатта улуунун литературнай маршрута

2015

Таатта улууһун 1913, төрөөбүт 1 маршрут Саха республика салалатыгар 100 № дьон (98.12.1913) баһылыгынан таспарыллыт.

Ууһу: иккис - 90 км. Күн: 20.03.2015. Маас: 150 км. Дистанция: 250 км. Сопхотуу: 250 км. Таспарыллыы: 10.04.

Иитимнэригэр суруйааччылар туйбулара

№	Суруйааччы	Туйбулара
1	А.И. Егорова	«Унаарыйар Уолбатын»
2	М.И. Кузьмин	«Унаарыйар Уолбатын»
3	Д.Д. Слепцова	«Унаарыйар Уолбатын»
4	Е.Д. Будикин	«Унаарыйар Уолбатын»
5	М.Н. Андросова-Ионова	«Унаарыйар Уолбатын»
6	П.А. Ойуунускай	«Унаарыйар Уолбатын»
7	А.Е. Кулаковскай-Өксөкүлээх Өлөксөй	«Унаарыйар Уолбатын»
8	А.И. Софронов	«Унаарыйар Уолбатын»
9	Н.Д. Нестроевка	«Унаарыйар Уолбатын»
10	М.Н. Тулааһынаба	«Унаарыйар Уолбатын»

ор кут» пааматынньыгар, ий-этин Дьэбдэкииз уңуоҕар сүгүрүйдүбүт, Таатта үрэх үрдүгэр урукку-билиһини кэми ахтан сэхэргэстибит, сардааналаах кырдал устун сахалыы таҕастаах хааман сайбастыбыт. Төннөн иһэн Чөркөөххө государственность музейыгар уонна краеведческой музей-комплекс устун астына кэрийдибит. Биэр идэлээхтэрибитин кытта инникитин М.Амосов уонна П. Ойуунускай истин доҕордуу буолууларын салгыыр «Нам — Таатта доҕордоһуу далаһата»

пааматынньыктары онорбуттарынан сөҕө-махтайа, киэн тутта көрдүбүт.

Ити курдук 3 күн устата саха омок былгыгы үгэһин тутан олорор Ытык Таатта кэрэ-бэлиэ сирдэригэр сүгүрүйэн аастыбыт, сүдү дьоммут олохторун кэнчээри ыччакка тиэрдэр сорукутанан дойдубутугар айаннаан кэллибит.

Н.Д. ЖИРКОВА,
1 Хомуһаах модельнай библиотеканы сэбиэдиссэйэ
Р.А. ГОГОЛЕВА,
метод. отдел сэбиэдиссэйэ

Санаа тумулуга

Бу дьыл от ыйын 9 күнүгэр «Туймаада» хаһыакка Е.А. Борисова аналлаах «Аһаҕас сурук» бэчээтэммитин ааҕан баран сахабын дэнэр киһи улахан толкуйга түспүт буолуохтаах.

«Туймаада» хаһыакка депуаттар, үрдүкү соллолоох правительство үлэһиттэрэ ыйга баһырбас 200-с тыһыынчаттан тахса хамнастаах, сылга хастыы эмэ мөлүйүөнүнөн дохуоттаах дьон туһунан аахтаах, киһи бэркиһиир, ханнык дохуоттан ылан ити үлүгэр харчыга төкүнүлээлэрий? Оттон боростуой үлэһит, пенсионер ыйга уон, сүүрбэ тыһыынча хамнаска, пенсияга олоһоллор. Уонна маннькыра хамнаска олорон, оҕону үрдүк үөрэххэ үөрэттэриэхтэрэ дуу, толору хааччылыылаах дьэ-уот атыылаһахтара дуу?

рэ бүтүннүтэ — биһиги сирбит, Саха республикатын норуоттарын, бастатан туран, төрүт олохтоох омуктар сирбит. Ити баай бүтүннүтэ — биһиги баайбыт... Киһилии сиринэн салайтарар буолаахха, онтубуттан кимиэхэ төһөнү, тоҕо бэрсэрбитин бэйэбит быһаарыах тустаах этибит».

Оттон билигин сиртэн хостонор баайбыт ким бас билиитигэр барда?

В. Штыров президенни олорон Ил Түмэн депутаттарын (кинилэр 50-тан тахса

ИННИКИ ДЬЫЛБАБЫТ ХАЙДАХ БУОЛУОҕАЙ?

Эгэ, үчүгэй таҕас-сап атыылаһахтара дуу? Нэһилээ хамнастан-хамнаска, пенсияттан-пенсияга дылы аһылыктарыгар харчыларын аарынан олоһоллор.

Аһыйах сыллааҕыта Германияттан Волкова диэн учуонай дьахтар кэлэн дүөгэлэрин көрсөн, наһаа сүөм түһэн барбыта. Учуутал дьахталлар сүрдээх дьадаҕытык олоһоллорун көрөн, кинилэр таҕастыын-саптыын дьүдөйбүтүгэр, кыра пенсияга олорон оннооҕор атын улууска олорор оҕолорун баран көрсөр кыахтара суоһуттан, эгэ, атын тас дойдуга тахсан сыһынааһахтара дуу? Кини дьүөгэлэрэ сэбиэскэй кэмгэ сүрдээх дьоллоох этилэр, кинилэр хаста да Германияга сылдьан Берлингэ киниэхэ күүлөйдөөн барбыттарынан санаатаһына, онно холоотох киһи билгин атын хартыына, тоҕо манньгыт? - диэн сонньуйан хаһыакка суруйбутун аахпытым.

Саха дьылбатын иннигэр дьин ис сүрээтитэн ыалдьар биһиги биэр улуу суруйааччыбыт Семен Петрович Данилов 1992 сыл ахсынньы 15 күнүгэр Саха омук конгрессигэр онорбут дакылаатыгар олоһуран «Саха норуота барҕары суолунан» кинигэтэ 2007 сыллаахха тахсыбыт. Ол дакылаатыттан быһа тардан «Чолбон» сурунаалга 2013 с. 10 нүөмэригэр баар ыстатыйаттан кылгастык саха дьонугар иһитиннэрэн суруйарга сананньым.

Семен Петрович сүннүһүн тыа сирин социальнай сайдыытыгар тохтообут. Онно эппит «... ынах, сыгы сүөгүлээгин тугары эрэ саха омуга баар», - диэн. Кэнники бириэмээгэ саха киһитин сиртэн тэйити барда, диэн этэр. «Киһи сиргэ дьиннээх кыһамньылаах хаһаайын буолуохтаах», ол туһуттан тугу оноруохха сөбүй диэнгэ?

Магнайыгынан, коллективной хаһаайыстыба саамай табыгастаах көрүҥнэрин булуу.

Иккиһинэн, араас бас билилери, бэйэ-бэйэлэригэр утары туруорбакка, дьүөрэлээн, тэнгэ тутан сайыннарыы. Хаһаайыстыба бары көрүҥнэрэ сайдалларыгар сөптөөх экономическай усулуобуйалары тэрийии.

Үсүһүнэн, тыа сирин дьонун олоһун, үлэтин усулуобуйатын төрдүттэн тупсарыы.

Төрдүһүнэн, тыа үлэтин бары көрүҥнэрин, ордук сүөгүнү көрүүнү, харайыыны утумнаахтык, дьиннээхтик механизациялааһын.

Бэсиһинэн, тыа киһитин олоһор-дьаһагар цивилизация бары ситиһиллэрэ туһанылларын хааччыһыы.

Алгыһынан, тыа сирин толору гааһынан хааччыһыы.

Сэттиһинэн, сөһү иититин тобоҕо суох технологиятын баһылааһын.

Софрон Петрович этэринэн, бу сорукутары толордохпутуна, «биһиги омок быһыытынан тутулуга суох политиканы ыһтар биэр экономическай төрүтүт буолуо этэ» диэн.

Биэр улахан боһуруоһунан сир бааһа буолар. Софрон Петрович этэн турар «... ити күндү баай хостонор си-

бырыһыаннара промышленнока үрдүк соллолоох салайааччылар) сөбүлэһиилэринэн биһиги сиртэн хостонор баайбыт Россия быһааччы салайытыгар киирдэ. Ити барыта Саха республикатын Конституциятыттан (Төрүт сокуонуттан) суверенитет диэн сүрүн өйдөбүлү суох гыныы түмүгэ. Ол аата биһиги сирбит баайа билигин былааска олорор депутаттар, чиновниктар бас билиитигэр турар эбит. Оттон олохтоох кыра-хара хамнаска олорор дьон дьыллэрин усулуобуйатын көннөрөөрү, толору хааччылыылаах дьэ ылаары, эбэтэр оҕолорун үрдүк үөрэххэ үөрэттэрэр кыһалҕаттан, эбэтэр бааһынай хаһаайыстыбаларын атаҕар туруорар сыалтан кредиткэ киирэн баран, кредиттэрин кыайан төлөөбөккө уһун сылларга хабаҕа бараллар.

Софрон Петрович этэн турар: «Бу баай — биһиги эрэ көлүөнэҕэ анаан айылыбыт баай буолбатах. Ону бас-баттах матайдыыр, ыскайдыыр ханнык да бырааппыт суох. Сайдыйылаах баай омуктар, бэл, санга сир баайын арийан баран, кэнники көлүөнэлэр туһаныахтара диэн сабан иһэллэр». Уонна кини этэн турар, хайа промышлениһыгар төрүт олохтоох дьон ылсыһан үлэлиэхтэрин наада.

Сир баайын сатаан атыылааһын түмүгэр Арабскай Эмираттар государстволара бу аһыйах сыллааҕыта бастар дьадаҕы дойдурарынан аарылар буолаахтарына, билиһини кэмгэ-кэрдигэ суох үлүскэnnээх сайдыы суолугар үктэннилэр. Итинни сатабыллаахтык атыылааннар билигин бэйэлэрэ эрэ буолбакка, инники кэлэр көлүөнэлэргэ, кинилэр салгыы сайдалларыгар аналлаах үтүмэн элбэх үбүхарчыны хаһаанньылар (улахан ааттаах-суоллаах бааннар). Ол бааннарга ууруллан бэйэтэ эбии үбү-харчыны төрөтө сытара.

Софрон Петрович «Саха норуота барҕары суолунан» барарын туһугар суруйбут үлэтэ төһөтө олоххо киирбитэ буолла. Билигин бэйэтэ баара буоллар, билиһини олоһу хайдах сыаналыа эбитэ буолла? Хомойуох иһин, Софрон Петрович бу орто дойдуттан 1993 сыл балаҕан ыйын 7 күнүгэр сырдык тыһына быстыбыта. Саха дьыно дьоллоохтук олоһоллорун туһугар бэйэлэрин кэс тылларын хаалларан тураллар Өксөкүлээх Өлөксөй 1912 сыллаахха суруйбут «Саха интеллегенциятыгар суруга» уонна Платон Ойуунускай 1927 сыллаахха суруйбут «Сүүс сыллаах баһааныгар».

Билигин былааска олорор дьонтон олохпут инники онкула улахан тутулуктаах, хайдах салайан олоһоллоруттан. Онон баҕарыам этэ бу улуу дьоммут кэс тылларын дириһник үөрэтэн олоһу - сөптөөх турукка киллэрэллэригэр уонна саха норуотун умнаһыт балаһанньытыгар киллэрбэттигэр.

З.А. ТИХОИОВА,
РФ үтүөлээх учуутала,
РФ журналистарын соһуун чилиэнэ, Нам

Слово об учителе

Под таким замечательным благородным девизом можно охарактеризовать деятельность учителя русского языка и литературы высшей категории, «Отличника образования РС(Я)», заместителя директора по учебно-методической работе, человека с искренним трепетом радующего за свое маленькое Отечество - страну Детства и Знаний Петровой Айталыны Степановны.

Ее ответственная должность, в рамках новых образовательных стандартов, требует креативно мыслящих учителей и руководителей, наша Айталина Степановна заслуженно относится к такой плеяде методистов - наставников, она до мельчайших деталей своим незаурядным аналитическим умом сможет сконструировать модель любого урока, как говорится зрит в корень. Это действительно удивительный дар при большой системной организации учебного процесса, в огромном потоке информации и отчетов выбрать не только правильные ориентиры развития школы, но и уметь разглядеть в каждом учителе свою собственную изюминку и помочь взлететь на собственную педагогическую высоту.

Без ее прозорливого взгляда, продуманной хватки, где каждое слово имеет свое четкое обозначение и ему надлежит смысл не проходит ни одно заседание инициативной творческой группы учителей, она является сердцем такой команды. Под ее чутким понимающим руководством, прошли сотни уроков и конкурсов, многие из которых стали победными - это уроки русского языка и литературы Молчановой Л.И. «Я сама жизнь посвящаю» лауреата республиканского конкурса «Учитель года - 2011», «Основные способы словообразования» Федоровой С.Д. лауреата республиканского конкурса «Учитель года - 2014», «Лучший дистанционный урок» Хундановой С.С. «Умей разглядеть красоту в литературе и искусстве» по стихотворению Заболоцкого «Некрасивая девочка» в рамках инклюзивного образования, уроки учителя начальных классов Новгородовой Л.Г. «Ржевская битва в цифрах» и «По страницам летописи» победителя зонального конкурса «Учитель Западной Якутии 2015» и победителя республиканского конкурса «Учитель года 2015», классный час «Поговорим о дружбе» Николаевой Н.А., которая получила

номинацию «Надежда» в республиканском конкурсе «Сердце отдаю детям» - 2012, уроки истории Винокуровой М.З. «По страницам героических подвигов» - номинация «Признание» в улусном конкурсе «Лучший учитель гуманитарного цикла», урок обществознания Павловой С.М. «Геометрия семьи» - номинация «Милосердие и гуманность» в улусном конкурсе «Учитель года - 2011» и другие.

Айталина Степановна целенаправленно активизирует внимание молодых учителей на осознанное восприятие выбранной им профессии, наши молодые коллеги активно задействованы в учебно-воспитательный процесс

по представленным проектам по теме «Социокультурная модернизация образования-механизм реализации национальной образовательной инициативы «Наша новая школы», завоевали высшую награду «Золотой дебют» «Сельская школа -2011», радостью этого года стала победа учителей начальных классов в конкурсе «Мой первый учитель».

В рамках курсов повышения квалификации через ИРО и ПК на базе школы прошли авторские семинары учителей - Сидоровой М.С., Колосова А.Е., Сыромятникова П.В., Местникова Ф.К. По инициативе молодых коллег в этом учебном году провели ме-

сиональное чутье предвидеть и опережать события, так в нашей школе еще до внедрения ФГОС, уже проводился индивидуальный учебный план по выявлению индивидуальной траектории движения личностных успехов ученика, что способствовало осознанному выбору его учебного профиля.

Заметно повысилась мотивация выпускников и их родителей поступить в желаемый ВУЗ, процент поступления которого составляет выше 80 процентов, больше половины из которых поступают на бюджетной основе. Растет количество победителей и призеров улусных, республи-

канских олимпиад по всем предметным областям, суперфиналистами этого учебного года стали - Местникова Рада 10 кл. по химии г. Якутск (рук. Сидорова М.С.), Кривошапкина Анастасия 9 кл., Икаев Тамерлан 10 кл., Кейметина Вика 11 кл. по биологии г. Якутск (рук. Сыромятников П.В.), Сивцева Аня, Иванов Егор, Иванов Айтал 11 кл. по экономике (рук. Григорьева И.Д.), Попов Миша 11 кл. по ОБЖ (рук. Колосов А.Е.) г. Москва.

Хочется также подчеркнуть, что Айталыне Степановне свойственно незримо воздействовать на становление гражданской позиции обучающихся, она умеет своевременно озадачить их жизненно важным проблемным вопросом или поддержать их душевный настрой. В близком сотрудничестве со своими подопечными учитель доводит их до вершин процесса познания, так в 2005 году ее ученица Пестерева Надежда став лауреатом республиканского тура «Шаг в будущее», успешно защитила честь республики на Всероссийском этапе научно - практической конференции в г. Москва с докладом «Образ воды как художественное средство изображения трагедии войны в поэме А.Т. Твардовского и в балладе Васильева С.В.».

Все эти успехи и заслуги школы и учителей определяются налаженной, системной работой лидера и его команды, таковым является наш дружный творческий коллектив школы. Дорогая Айталина Степановна, в этот знаменательный день вашего юбилея, мы говорим вам слова благодарности и глубокой признательности за ваш неустанный труд на школьной ниве, ваша профессиональная подкованность дает уверенность, что вся методическая работа Намской средней общеобразовательной школы №2, в надежных руках, мы верим вам и желаем крепкого здоровья, надежных друзей и просто огромного человеческого счастья вашей семье, родным и близким!

С любовью ваш родной коллектив Намской средней общеобразовательной школы №2
(Печатается на платной основе)

«ВЕРНОСТЬ И ЧЕСТЬ ДЛЯ ПОЛЬЗЫ ГОСУДАРСТВА...»

школы и участвуют в различных конкурсах профессионального роста, так в этом учебном году в совместном творческом поиске родился прекрасный урок молодого перспективного учителя истории Бочонина Е.И. «Где живет Великая Правда», посвященного 70 летию Победы в ВОВ, он принес первую профессиональную победу в улусном конкурсе «Педагогический дебют - 2015», урок «Электронные таблицы» учителя информатики Сивцева Е.Т. в этом же конкурсе, получил номинацию «Призвание Учитель».

Главной приоритетной задачей современной школы является повышение качества обучения и повышение квалификации учителей, в этом русле проводятся тематические педсоветы, где обсуждаются современные инновационные педтехнологии, поднимаются вопросы нового подхода к своей работе, нашим компасом в этом деле конечно является наша Айталина Степановна, она грамотно, аргументированно умеет донести до своих коллег и родителей необходимость перемен, что надо мыслить по новому.

Школа одной из первых в улусе стала экспериментальной площадкой в сфере информатизации по теме «Создание информационной модели управления школой и организации учебно-воспитательного процесса», это помогло впоследствии быстро реорганизовать работу школы в сетевом взаимодействии «Сетевой город», ежегодно наши учителя участвуют в республиканской педагогической ярмарке,

тодические курсы Шиловой Н.А. «Конструирование современного урока в условиях внедрения ФГОС», где учителя улуса получили ценные необходимые знания и умения современного подхода к уроку. Самой большой победой слаженной работы педколлектива и администрации школы стала победа во Всероссийском конкурсе «Лучшая сельская школа 2015» г. Санкт - Петербург.

Мы безусловно радуемся за успехи своего педколлектива, главной же победой являются успехи наших выпускников и учащихся. Ежегодно растет количественный состав учащихся, это говорит о востребованности школы, создана система для самоопределения в выборе профиля, способа и формы обучения в старшей школе. Айталина Степановна имеет тонкое профес-

сирование документов, которые находятся в ведении других организаций, таких как Пенсионный фонд, Управление социальной защиты, Росреестр, Центр занятости населения и т.д. Данные справки и документы сотрудники Агентства запрашивают сами через сеть

ления документов, которые находятся в ведении других организаций, таких как Пенсионный фонд, Управление социальной защиты, Росреестр, Центр занятости населения и т.д. Данные справки и документы сотрудники Агентства запрашивают сами через сеть

ления документов, которые находятся в ведении других организаций, таких как Пенсионный фонд, Управление социальной защиты, Росреестр, Центр занятости населения и т.д. Данные справки и документы сотрудники Агентства запрашивают сами через сеть

ления документов, которые находятся в ведении других организаций, таких как Пенсионный фонд, Управление социальной защиты, Росреестр, Центр занятости населения и т.д. Данные справки и документы сотрудники Агентства запрашивают сами через сеть

Миграционная служба информирует

КАК ПРОВЕРИТЬ ПАСПОРТ НА ПОДЛИННОСТЬ?

На сегодняшний день любой желающий может проверить действительность паспорта гражданина РФ в режиме онлайн. Такую услугу предоставляет Федеральная Миграционная Служба России на своем сайте. Воспользоваться ей не трудно, при этом соблюдается конфиденциальность сообщаемых паспортных данных.

1. Зайдите на сайт <http://www.fms.gov.ru/>
2. Выберите раздел «Проверка документов».
3. На открывшейся странице автоматической службы проверки документов выберите первый пункт «Проверка дей-

ствительности паспорта гражданина РФ».

4. Далее вам нужно корректно ввести паспортные данные в поля, помеченные звездочкой. В первое поле - серию, во второе - сам шестизначный номер, без пробелов.
- Для упрощения работы системы и во избежание возможных ошибок можно указать дату выдачи паспорта.
5. Затем введите число с картинки и отправьте запрос. Система сразу же даст вам односложный ответ, действителен паспорт или нет.

Подробнее: <http://www.kakprosto.ru/kak-17083-kak-proverit-pasport-na-podlinnost#ixzz3gOTrBLGe>

Это надо знать!

Сегодня немногие граждане пользуются теми возможностями, которые полагаются им по закону. Наступивший финансовый кризис заставил задуматься многих, используются ли ими все привилегии, пред-

КАК ПОЛУЧИТЬ СУБСИДИЮ НА ОПЛАТУ ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНЫХ УСЛУГ?

усмотренные государством и какие меры социальной поддержки им положены.

В республике ни одна семья, ни один человек не должны платить за коммунальные услуги больше 15% от своего дохода. Поэтому, населению Якутии предоставляются адресные субсидии — денежная помощь из республиканского бюджета на оплату жилищно-коммунальных услуг.

Буквально пару лет назад существовало мнение, что для оформления субсидии необходимо собрать кучу документов. Теперь с помощью информационных технологий граждане освобождены от предостав-

межведомственного электронного взаимодействия, что удобно и существенно экономит время.

О порядке, условиях, сроках предоставления субсидии и примерную сумму можно рассчитать, не выходя из дома на сайте [www://subsidii-jku.ru](http://www.subsidii-jku.ru). Аналогичная информация размещена на сайте государственных и муниципальных услуг www.yakutia.ru

Сдать заявление можно через центр «Мои документы», портал государственных и муниципальных услуг, а также путем обращения в территориальную службу Агентства субси-

дидий, которые расположены в каждом районном центре республики.

В городе Якутске действуют 5 отдельных пунктов с удобным графиком работы. С июля т.г. организован выезд сотрудников Агентства совместно с центром «Мои документы» в пригороды по утвержденному графику.

В настоящее время по республике получателями субсидии на оплату жилищно-коммунальных услуг являются уже 25 736 семей.

Получить исчерпывающую информацию можно по бесплатному многоканальному номеру 8-800-222-50-70 или в территориальных службах Агентства субсидий, где вам ответят на все интересующие вопросы, сделают примерный расчет и подскажут решение о целесообразности сбора пакета документов.

Пресс-служба ГКУ РС(Я) «Агентство субсидий»

ПОЗДРАВЛЕНИЕ

Дорогую **ОЛЬГУ ВАЛЕРЬЕВНУ ЗЕЛЕХОВУ**, генерального директора ООО «АДК» поздравляем с великопным достижением — вручением почетного ордена «Трудовая слава» за профессиональное управление ООО «АДК» — лидером экономики России.

Желаем дальнейших больших успехов в нелегком и ответственном труде. Пусть дивной вязью плетется вокруг тебя, наших близких и родных невидимая сеть мира, благополучия, счастья, энергии на добрые дела.

С наилучшими пожеланиями от семьи
Елизаветы Степановны, Валентины Степановны, Виктора Степановича, Октябрины Степановны и Анатолия Степановича

Биир дойдулаахпыт, РФ ис дьыалаа мини-стерствогыгар ЮНЕСКО салаатынан өр сылларга таһаарылаахтык үлэлээбит диплома тическай үлэлэти СИДОРОВА ВЕРА ИВАНОВНА үйэ агардаах үбүлүгүнэн итиитик-истинник эвэр-иитиити кэргэн доруобуйаны, айымнылаах үлэни, байылыат олоҕу, чугас дьоно-сэргэтэ этэнгэ буолалларыгар, күн сиригэр баар бары үтүөнү, кэрэни!

«Нам улдууһа» МТ дьаһалтата,
улус депутаттарын мунньаҕа,
общественноһа

КЭРИЭСТЭБИЛ

Биниги ыал сэттэ оҕоттон саамай кырабыт кыыс оҕо Андреева Алена Дмитриевна от ыйын 21 күнүгэр олох, үлэ үөһүгэр сылдьан биниги кэжкэтиттэн соһумардык күн сириттэн суох буолбута биир сылын туолла.

Дьылҕа хаан ыйааҕа тоҕо баҕас ыараханай, кытаанаҕай, оҕобор кэмнээн бизэрбит кэмэ кэмчитэй... Биниги көмүскэбит уутугар сууннаран, өйбүтүн-санаабытын ыттынан, дууһабытын аймаан, сүрэхпитин ыттан оҕон барахсаны орто дойдуттан, күн сириттэн баара-суоҕа 37 сааһыгар өлүү дэҕиз тынҕрабынан тардан илдьэ барыта хомолтолообуон! Ахтар-саныыр, суохтуур күндү оҕом, кыһым Алена аны хаан даҕаны үөрэн-көтөн, ааны аһан кирибэтэ, куолаһын-сагатын истибэпит олус да хомолтолоох, кини куруук үөрэ-көтө сылдьар сырдык мөссүөнэ, сайаҕас майгыта, истин таптала, ыраас өйдөбүл сүрэхпитигэр үтүө өйдөбүл буолан сылдьаҕа. Кэннигэр хаалбыт уоллаах кыыс оҕолорун этэнгэ улаатан атахтарыгар туралларыгар бары күүспүтүн, кыахпыттын, сатабылпыттын ууруохпут. Сигэ олортодох олоххун оҕолорун олоруохтара, ааккын ааттагыахтара. Эң биниэхэ сүрэхпитигэр, дууһабытыгар өрүү тыыннааххын.

Таптыр кыһым, икки оҕо тапталлаах ийэлэрэ, таптыр кэргэнэ Володя Андреев бу күн сириттэн соһумардык суох буолбут ыар күнүгэр, тинэх суолтубар атагар кэммитигэр күүс-көмө, өйбүл буолбут бары чугас дьоммутугар махтанабыт. Бииргэ үлэлээбит культура, детсад коллективыгар, Үөдэй нэһилигин дьаһалтатыгар, Үөдэй нэһилигин кырдыҕастарын аатыгар уонна бииргэ үөрэммит оҕолоро, училищеҕа бииргэ үөрэнэн специалист буолбут оҕолоро кэлэн бары үтүө тылынан этэн-тыһынан барбыттарыгар махтал. Үөдэй олохтоохторо кини үлэтин бары үчүгэинэн ааттаан эппиттэрэ истиэхэ үчүгэин. Дойдум, Үөдэй, дьонугар кыыспын үтүө аатынан сыналаан атаарбыккытыгар барыгытыгар биниги махталыгытын этэбит.

Күндүтүк саныыр, тапталлаах дьүөгэбит, Үөдэйдээҕи «Сарыал» сынньалаҥ кини уус-уран салайааччыта Андреева Алена Дмитриевна бу ый 23 күнүгэр күн сириттэн күрэммит 1 сылын туолла.

Биниги Аленабыт 1977 сыллаахха от ыйын 25 күнүгэр Нина Егоровна, Дмитрий Алексеевич Николаевтар дьэ кэргэттэригэр саамай кыра оҕонон күн сирин көрбүт Ийэ, аҕа, эдьийи, элбэх убайдар тапталларыгар угуттанан улааппыта.

Үгүс харах уулаах, санаа түһүүлээх, кутурбаннаах сыл ааста...

Үлэ-хамнас үөһүгэр, күн ахсын күлэ-үөрө алтыһан, үгүс да былааннаах дьоллоох күннэрибит элэс ынан ааспыттар эбит. Аленабыт барахсан 36 эрэ сыл орто дойду олоһунан олон ааста. Биниги Аленабыт тас көрүнэр ханылылы олус холку, кизн көбүстөөх, эйэвэс-сайаҕас майгылааҕа, оҕолуу ыраас дууһалааҕа, ханнык да кинини кытта биир тылы булар кыахтааҕа.

Характарынан хайҕаһан, сүрэхтэринэн сөбүлэһэн ыал буолбут кэргэнинэн Владимир Владимировичтыгын икки оҕону бүүбөйдөөн, тапталлаах ийэ, аҕа дэтэн уу нуурал, нус-бааччы олохтоох ыал этилэр.

Аленабыт хаһаайка, ийэ быһыытынан сатаабатаҕа суоҕа. Кини сылаас илиитинэн туппуга барыта сатанан иһэрэ, ол курдук, олус асчыт, үчүгэйдик истэнэрэ, уруһуйдуура, кумааҕыттан быһан-кырыһан, киһи эрэ хайгыы көрөр малларын онороро, үгүс идеялааҕа, фантазиялааҕа.

Алена Дмитриевна нэһилиэк общественной олоһуттан туора турбат актыбыска этэ. Кулууп уус-уран салайааччытын түбүктөөх, сыралаах үлэтин таһынан хас да сыл «Дьулдуур» түөлбө начальнигынан, дьахтар сөбиэтин чилиэнинэн олус кыһамнылаахтык, ыраас суобастаахтык үлэлээбит.

Алена ис-иһиттэн дьибэлээх-дээбэлээх булааччы, «Сарыал» сынньалаҥ кини иһинэн үлэлиир «Көрүдүөстээх-көөчөөннөр» мини-театр бастын артыыска этэ. Артыыстырын олус сөбүлээн, аһыллан оонньообут оруоллара: «Хахай» үгүэ — Хахай, «Бааһынай уонна бараан» үгүэ — Бараан, «Репка» инсценировка — Кутуйах; «Автомобиль» инсценировка — Хаачык; «Экстрасенсы» сценка — Индианка; «Төлкө» сценка — оҕо оруолларын итэҕэтиилээхтик оонньоон дьон кутун туппуга. Артыыстырын таһынан ырыа абыллар ылларан, ыллыырга холонон испит.

Ааспыт 2014 сыл сааһыгар дьүөгэбит барахсан суох буолуоҕун билбит курдук күлүү-үөрүү аргыстаах, дьибэ-дээбэ арыаллаах, мүлчүргэнээх сырыллардаах үгүс гастролга сылдьыбыппыт. Бастаан Уус-Алдан Хонороругар гастролга, Мэҥэ-Хангалас Хаптаҕайыгар «Сааскы сирэйдэр» Аркадий Новиков бырайыагынан ытыллыбыт «Дьээбэрэнгэ» кыттан «Чахчы Үчүгэйдэр» номинацияҕа тиксиппит. Ол кэннэ Салбан нэһилиэгэр гастролга барбыппыт. Гастроллаан төннүүбүтүгэр массынабыт алдынан суолга хонон кэлбиппит. Сааскы тымны салгыһа, хата, сценкаларбыт тулууп сонноро, халык сибиһирээлэрибит, ыстааннарбыт абыраабытара. Аны онтон кэлээт эбиэттээт да, Горнай Бэрдыгэстээгэр «Дьээбэрэнгэ» кытта барбыппыт. Бастыһан ахсааннарыгар кириэр, сарсынны күнүгэр куоракка «Дьээбэрэнгэ» күрээт кыттан биир бэртээхэй номинация ылан кэлбиппит. Ол сырыларбытын бииртэн биир өйгө хатанан хаалар көрүдүөстөөх түгүннэрибит, умнулубат кэрэ өйдөбүллэр кизэргэтэллэр.

Биниги Аленабыт үгүс элбэх ыра санаалардааҕа, элбэх былааннааҕа, инникигэ сырдык көрүүлэрдээҕэ, тус идэтигэр бэринилээҕэ. Олоһун культура эйгэтигэр анаан үөрэниэх буолара... Дьылҕа Хаан кини туһугар олус кытаанах, тыйыс эбит...

Ахтар-саныыр, тапталлаах дьүөгэбит, Аленушкабыт сырдык мөссүөнүн, дьанырдаах үлэтин-хамнаһын үйө-саас тухары умнубакка өйдүөхпүт-санаахпыт, ахтаахпыт, суохтуохпут. Кэрэ киһи Алена биниги сүрэхпитигэр өрүү баар буолуо.

Дьүөгэлэрэ Габышева, Ядреева, Иванова, Черноградская

БИЛЛЭРИИЛЭР

Утерян военный билет на имя Терентьева Петра Семеновича. Нашедших просим вернуть за вознаграждение.
Тел. 89681556927

Семья снимет частный дом или благоустроенную квартиру в центре с. Намцы. Чистоту, порядок и своевременную оплату гарантируем.
Тел. 24-5-03, 89644260630

Продаю а/м Камаз (рассмотрим ваши варианты оплаты).
Тел.: 89841017779, 89246630120

Продаю для ОиР УАЗ-Люкс 99 г.в., дв. Ума 100 л.с., поднят, ХТС,
Тел. 89142976233

Гараж, бааннык тутарга септөөх тиит круляк мас атыллар 100 штука уһуна — 8-9-10 м.
Тел. 89248794815, 89841051246

Куплю усадьбу ближе к центру.
Тел. 89644239716

Продаю земельный участок в с. I-Хомустах. 20 соток, летний водопровод, свет, газ под забором. В собственности. Цена договорная.
Тел.: 89142252640

Продается лодка «Крым» с мотором «Сузуки-30» с телегой — 200 т.р. Торг.
Тел. 89142968359

Любые строительные работы быстро, качественно, недорого.
Тел. 89148230516

Грузовые перевозки по селу, по городу.
Тел. 89243661967,

Продаю частный дом (собственность, 15 соток, водопровод, септик).
Тел. 89243661967

МАХТАЛ

Убаастабыллаах нэһилиэгим дьоно-сэргэтэ!
Үгүс үйэлэри унуордаан кэлбит самаан сайыны уруйдуур, төрүт төлкөбүт үгүө үгэстэригэр анамтыт Нам, Амма, Булүү улустарын «Үс Бөрө Бөтүн» Улуу Кыайы 70, Литература, Урбаан сылларын бэлиэтиир ыһаахпыт үс бүк суолталаах, эппиитинэстээх, үгүс үлэни-хамнаһы көрсүбүт көхтөөх кыттыгыт, үгүө сүбэбит иһин барҕа махталбын тиэрдэбин.

Чуолаан, бэлиэтээн ааһыам этэ уонна тус бэйэм улахан махталбын биллэриэм этэ Колмогоров Е.И., Новиков И.С., Макаров А.М., Стручков Ф.С., Бандеров В., Осипов М., Захаров И. уонна маны тэнгэ дьиэни-уоту, үлэни-хамнаһы аахсыбакка үлэлэспит тэриэлтэ үлэнигэригэр, түөлбөлөр салайааччыларыгар.

Баҕарабын төрөөбүт нэһилиэкпит баай историкта үйэлэр тухары кэпсэнэ, суон сураҕыра туруохтун. Ыһаахха этиллибит алгыс тыллара үрдүк ситиһиилэргэ кынаттаатын, уйгуну-бийаҥы адалдын. Барыгытыгар кытаанах доруобуйаны уонна бары үтүөнү!

«Бөтүн нэһилиэгэ» МТ баһылыга
Михаил Васильевич Макаров

<p>Убаастыр саҕасыгыгар Евдокия Ивановна, балтыгыгар Мая Николаевна, быраапыгыгар Мишаҕа тапталлаах кыһа, эдьийэ, ийэтэ, балтыгыт</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Оконешников, Румянецтар</p>	<p>Нам улууһун баар-суох «Энсиэли» хаһыат биллэр корреспондента</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан ийэтигэр, Нам орто оскуолатыгар өр сылларга бииргэ үлэлээбит коллегабалтыгыгар Евдокия Ивановна, балтыгыгар Мая Николаевна, уолугар Мишаҕа, бары аймахтарыгар, доботторугар, коллегаларыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэлээбит.</p> <p>О.Н. Колесова, П.Н. Никифорова, А.Е. Гуляева</p>	<p>Нам улууһун тыа хаһаайыстыбатын управленийетин коллектива СР культуратын уонна бэчээтин туйгуна, РФ Журналистарын союһун чилиээнэ</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан ийэтигэр, балтыгыгар, уолугар, коллегабалтыгыгар Эдуард Иннокентьевича дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Ыар аһыгытын тэнгэ үлэлээбит.</p>
<p>Күндүтүк саныыр, таптыр балтыгыт, эдьийибит</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн суох буолбутунан саҕасыгыгар Евдокия Ивановна, балтыгыгар Маҕа, быраапыгыгар Мишаҕа дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Хомустаахтан, Намтан, Дьокуускайты Сындыаннар</p>	<p>Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакторун-директорын солбуйааччынан үлэлээбит, РФ Журналистарын союһун чилиээнэ, «Журналистика кылаатын иһин» бириэмийэ лауреата, доботторугар, коллегаларыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэлээбит.</p> <p>О.Н. Колесова, П.Н. Никифорова, А.Е. Гуляева</p>	<p>«Энсиэли» хаһыат редакторын солбуйааччыта, Нам улууһун биллиилээх суруйааччыта Рыкунов Н.Н. кыһа, Таастаах нэһилиэгэр 1989-1991 сылларга учууталаабыт</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>соһумардык эдэр сааһыгар күн сириттэн туораабытынан, оҕотугар Михаилга, ийэтигэр Евдокия Ивановна, бииргэ төрөөбүт балтыгар Мария Николаевна уонна чугас аймахтарыгар, истин доботторугар, Таастаах олохтоох дьаһалтатын уонна олохтоохторун ааттарынан дириг кутурбаммытын биллэрэбит.</p>
<p>Улуустаагы «Энсиэли» хаһыат редакциятыгар бииргэ үлэлээбит коллегабит, РФ Журналистарын союһун чилиээнэ, СР культуратын, бэчээтин туйгуна</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһуннук, ыарахан ыарыттан күн сириттэн кэжкэбиттэн туораабытынан ийэтигэр Евдокия Ивановна, балтыгыгар Мая Николаевна, уолугар Михаилга, чугас аймах-билэ дьонугар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Эверстов Г.К., Сивцева Е.Н., Федорова М.Г.</p>	<p>Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакторун-директорын солбуйааччынан үлэлээбит, РФ Журналистарын союһун чилиээнэ, СР культуратын, бэчээтин туйгуна, «Кемүс бөрү» бириэмийэ хаһаайына</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан сирдээби олохтон туораабытынан ийэтигэр Евдокия Ивановна, балтыгыгар Мая Николаевна, уолугар Михаилга дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Уһун сылларга бииргэ алтыһан үлэлээбит урукку Намнаабы типография коллективин кыргыттары</p>	<p>Бииргэ үлэлиир коллегабалтыгыгар Николай Михайлович Потаповка уонна кини дьэ кэргэнигэр, бииргэ төрөөбүтүрэйр таптыр аҕалара, эһэлэрэ</p> <p>ПОТАПОВ Михаил Михайлович</p> <p>ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Пенсионный управление коллектива</p>
<p>Коллектив ГБУ ДО РС(Я) СР «ДЮСШ» в с. Намцы выражает глубокое сожаление родным и близким по поводу кончины после тяжелой болезни</p> <p>РЫКУНОВОЙ Веры Николаевны.</p> <p>Скорбим вместе с вами.</p> <p>Коллектив РС ДЮСШ</p>	<p>Убаастыыр, ытыктыыр учууталыгыгар, 1977-1980 сс. үөрөппит кылааспыт салайааччытыгар Евдокия Ивановна Рыкунова тапталлаах кыһа, улустастаабы «Энсиэли» хаһыат редакциятын редактор-директорын солбуйааччынан үлэлээбит</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан сирдээби олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>1 №-дээх Нам орто оскуолата</p>	<p>Күндү кэргэним, ийэбит, эбэбит, балтым, Кириэс-Кытыл олохтооҕо, СР культуратын туйгуна, үлэ ветерана</p> <p>КОКОРЕВА Розалия Алексеевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Рехлосовтар</p>
<p>Бииргэ үлэлээбит ытыктыыр киһибиитигэр Евдокия Ивановна тапталлаах кыһа, коллегабалтыгыгар Мая Николаевна таптыр эдьийи</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн уолугар Михаилга, бары чугас аймахтарыгар, билэр дьонугар, дьүөгэлэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>1 №-дээх Нам орто оскуолата</p>	<p>Убаастыыр, ытыктыыр учууталыгыгар, 1977-1980 сс. үөрөппит кылааспыт салайааччытыгар Евдокия Ивановна Рыкунова тапталлаах кыһа, улустастаабы «Энсиэли» хаһыат редакциятын редактор-директорын солбуйааччынан үлэлээбит</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн уолугар Михаилга, бары чугас аймахтарыгар, билэр дьонугар, дьүөгэлэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>1 №-дээх Нам орто оскуолата</p>	<p>Күндү кэргэним, ийэбит, эбэбит, балтым, Кириэс-Кытыл олохтооҕо, СР культуратын туйгуна, үлэ ветерана</p> <p>КОКОРЕВА Розалия Алексеевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Рехлосовтар</p>
<p>Күндүтүк саныыр чугас дьүөгэбитигэр, 1 №-дээх Нам орто оскуолатын учууталыгар Мая Николаевна, уолугар Мишаҕа эдьийи, кыһа, ийэтэ</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын тэнгэ үлэлээбит.</p> <p>Дьүөгэлэригэр Лена, Маша, Элеонора</p>	<p>Убаастыыр, ытыктыыр учууталыгыгар, 1977-1980 сс. үөрөппит кылааспыт салайааччытыгар Евдокия Ивановна Рыкунова тапталлаах кыһа, улустастаабы «Энсиэли» хаһыат редакциятын редактор-директорын солбуйааччынан үлэлээбит</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн уолугар Михаилга, бары чугас аймахтарыгар, билэр дьонугар, дьүөгэлэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>1 №-дээх Нам орто оскуолата</p>	<p>Күндү кэргэним, ийэбит, эбэбит, балтым, Кириэс-Кытыл олохтооҕо, СР культуратын туйгуна, үлэ ветерана</p> <p>КОКОРЕВА Розалия Алексеевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Рехлосовтар</p>
<p>90-с сыллар ортолоругар — 2000 сс. республикаҕа, улуска ычат политикатын ыһытыга көхтөөх кыттыыны ылбыт доборбут, талааннаах журналист, СР культурата, бэчээк туйгуна</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан ийэтигэр Евдокия Ивановна, балтыгыгар Мая Николаевна, уолугар Мишаҕа, бары чугас аймахтарыгар дириг кутурбаммытын биллэрэбит. Үтүө киһи туһунан өйдөбүл биниги сүрэхпитигэр мэлдьи тыһынаах буолуо.</p> <p>Доботторо</p>	<p>Убаастыыр, ытыктыыр учууталыгыгар, 1977-1980 сс. үөрөппит кылааспыт салайааччытыгар Евдокия Ивановна Рыкунова тапталлаах кыһа, улустастаабы «Энсиэли» хаһыат редакциятын редактор-директорын солбуйааччынан үлэлээбит</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн уолугар Михаилга, балтыгыгар Мая Николаевна, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Улууну, нэһилиэгин чэчири сайдарыгар киллэрбит кылаакхын, үтүө өҥүн, сырдык, кэрэ мөссүөнүгүн умнуохпут суоҕа.</p> <p>«Биир ныгыл Россия» Намнаабы салаатын политсовета, исполкома</p>	<p>Күндү кэргэним, ийэбит, эбэбит, балтым, Кириэс-Кытыл олохтооҕо, СР культуратын туйгуна, үлэ ветерана</p> <p>КОКОРЕВА Розалия Алексеевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Рехлосовтар</p>
<p>Күндүтүк саныыр чугас дьүөгэбитигэр, 1 №-дээх Нам орто оскуолатын учууталыгар Мая Николаевна, уолугар Мишаҕа эдьийи, кыһа, ийэтэ</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын тэнгэ үлэлээбит.</p> <p>Дьүөгэлэригэр Лена, Маша, Элеонора</p>	<p>Убаастыыр, ытыктыыр учууталыгыгар, 1977-1980 сс. үөрөппит кылааспыт салайааччытыгар Евдокия Ивановна Рыкунова тапталлаах кыһа, улустастаабы «Энсиэли» хаһыат редакциятын редактор-директорын солбуйааччынан үлэлээбит</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн уолугар Михаилга, балтыгыгар Мая Николаевна, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Улууну, нэһилиэгин чэчири сайдарыгар киллэрбит кылаакхын, үтүө өҥүн, сырдык, кэрэ мөссүөнүгүн умнуохпут суоҕа.</p> <p>«Биир ныгыл Россия» Намнаабы салаатын политсовета, исполкома</p>	<p>Күндү кэргэним, ийэбит, эбэбит, балтым, Кириэс-Кытыл олохтооҕо, СР культуратын туйгуна, үлэ ветерана</p> <p>КОКОРЕВА Розалия Алексеевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Рехлосовтар</p>
<p>90-с сыллар ортолоругар — 2000 сс. республикаҕа, улуска ычат политикатын ыһытыга көхтөөх кыттыыны ылбыт доборбут, талааннаах журналист, СР культурата, бэчээк туйгуна</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан ийэтигэр Евдокия Ивановна, балтыгыгар Мая Николаевна, уолугар Мишаҕа, бары чугас аймахтарыгар дириг кутурбаммытын биллэрэбит. Үтүө киһи туһунан өйдөбүл биниги сүрэхпитигэр мэлдьи тыһынаах буолуо.</p> <p>Доботторо</p>	<p>Убаастыыр, ытыктыыр учууталыгыгар, 1977-1980 сс. үөрөппит кылааспыт салайааччытыгар Евдокия Ивановна Рыкунова тапталлаах кыһа, улустастаабы «Энсиэли» хаһыат редакциятын редактор-директорын солбуйааччынан үлэлээбит</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн уолугар Михаилга, балтыгыгар Мая Николаевна, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Улууну, нэһилиэгин чэчири сайдарыгар киллэрбит кылаакхын, үтүө өҥүн, сырдык, кэрэ мөссүөнүгүн умнуохпут суоҕа.</p> <p>«Биир ныгыл Россия» Намнаабы салаатын политсовета, исполкома</p>	<p>Күндү кэргэним, ийэбит, эбэбит, балтым, Кириэс-Кытыл олохтооҕо, СР культуратын туйгуна, үлэ ветерана</p> <p>КОКОРЕВА Розалия Алексеевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Рехлосовтар</p>
<p>Күндүтүк саныыр чугас дьүөгэбитигэр, 1 №-дээх Нам орто оскуолатын учууталыгар Мая Николаевна, уолугар Мишаҕа эдьийи, кыһа, ийэтэ</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын тэнгэ үлэлээбит.</p> <p>Дьүөгэлэригэр Лена, Маша, Элеонора</p>	<p>Убаастыыр, ытыктыыр учууталыгыгар, 1977-1980 сс. үөрөппит кылааспыт салайааччытыгар Евдокия Ивановна Рыкунова тапталлаах кыһа, улустастаабы «Энсиэли» хаһыат редакциятын редактор-директорын солбуйааччынан үлэлээбит</p> <p>РЫКУНОВА Вера Николаевна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн уолугар Михаилга, балтыгыгар Мая Николаевна, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Улууну, нэһилиэгин чэчири сайдарыгар киллэрбит кылаакхын, үтүө өҥүн, сырдык, кэрэ мөссүөнүгүн умнуохпут суоҕа.</p> <p>«Биир ныгыл Россия» Намнаабы салаатын политсовета, исполкома</p>	<p>Күндү кэргэним</p>